

N:o 48.

Ank. till Riksd. Kansli den 3 Maj 1870, kl. 6 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändring i Kongl. Förordningen den 28 Juni 1798, i hvad den innefattar föreskrifter om sättet huru skuldebref och borgensförbindelser skola upprättas.

I 4 § af omförmälda Kongl. Förordning stadgas, att "alla skuldebref samt löftesskrifter böra, om de för gällande skola antagas, antingen egenhändigt skrivas och undertecknas af den sådana utgifver, eller af endera, då flere skriva dem under, eller ock bestyrkas af tvänne vittnen, hvilka på en gång varit tillstädes, och af hvilka den ena skall hafva skuldebrevet eller löftesskriften skrifvit; härifrån dock undantaget hvad i afseende på banken och de allmänna diskontverken, såsom af annor beskaffenhet, genom reglementen och författningar särskildt kan vara förordnad och antaget vid de reversaler eller förbindelser der utgifvas."

Uti en inom Andra Kammaren väckt, till Lag-Utskottet remitterad motion, N:o 165, har Herr *Olof Larsson* från Örebro län anfört, "att stadgandet, qvarstående från privilegii-väsendets tid, syntes hafva sin grund i benägenheten att omgärda bankväsendet med företräden, som utestängde all täflan från andra i fråga om diskontering." Det för Riksbanken och privatbankerna medgifna undantag gällde derföre ej sparbanker och folkbanker samt de genom allmänna sammanskott och enskilda donationer uppkomna kassor, såsom kyrko- och skolkassor, byggnads- och fattigkassor, hvilka dock stundom drefvo en ganska vidsträckt lånerörelse. I afsigt att uti förevarande hänseende bereda likställighet och afskaffa för affärslifvet betungande och gagnlösa former, har motionären hemställt, "att Riksdagen må för sin del besluta sådan ändring i Kongl. Förordningen den 28 Juni 1798, att tryckta eller graverade skuldebref eller löftesskrifter må såsom gällande anses, då de äro egenhändigt underskrifna och af vittnen bestyrkta."

Utan att kunna dela motionärens uttalade åsigter om grunden för ifrågavarande stadgande, är Utskottet likväl ense med honom derom att stadgandet icke är lämpligt. Denna mening gjorde sig ock gällande hos lagkomitéen, som i afseende på samma stadgande yttrade: "Om man, å ena sidan, sökt tillsluta dörren för bedrägerier, genom falska eller förut guldna fordringars utkräfvande, har man, å den andra, må hända, öppnat den för en annan ej mindre skadlig och straffbar art af bedrägeri, hvarigenom en gäldenär, för det försträckningsgifvaren underlåtit att af honom taga skuldebref, eller att tillse, det skuldebrevet vore med lagens föreskrifter i allo instämmande, kunde vinna befrielse från sin förbindelse."

Då återopade stadgandet föreskrifver en viss form såsom vilkor för att skuldebref och löftesskrifter skola för gällande anses, så betyder detta endast, att sjelfva handlingen, när den på annat sätt är inrättad, icke må i och för sig tillerkännas någon verkan såsom bevisningsmedel. Härigenom är ingalunda upphäfd rättigheten för fordringsegaren att med vittnen eller annorledes lagligen styrka fordringsanspråkets rättmätighet. Men äfven om den föreskrifna formen är iakttagen, så erfordras ändock nyssberörda bevisning, i fall gäldenären antingen förnekar att han utgifvit skuldebrevet eller, på sätt i 4 Kap. 3 § Utsöknings-balken förmåles, påstår, att han dertill blifvit tvungen, eller trugad, lockad, eller förledd. Skilnaden emellan ett i öfverensstämmelse med 1798 års förordning upprättadt skuldebref och ett i annan form tillkommet synes således, i hänseende till rättsföljden, bestå deruti, att, beträffande det sednare, gäldenärens blotta bestridande af krafvet är nog för att göra särskild bevisning å fordringsegarens sida behöflig, då deremot, för åstadkommande af en sådan effekt, i fråga om ett i den lagbestämda formen upprättadt skuldebref, tillika erfordras någöndera af förutnämnda invändningar.

Men det är icke förenligt med en sund lagstiftnings grundsats att föreskrifva någon viss form i ifrågavarande hänseende. Det är föga rimligt att den, som utgifvit en skuldsedel, skall kunna, utan att förneka densammas riktiga tillkomst, undandra sig betalningsskyldighet blott på den grund att en sådan form ej blifvit iakttagen. Vid försträckning af penningar eller varor bör det få ankomma på kontrahenterna sjelfva att åt aftalet gifva den form, som de finna lämplig, och fordringsbeviset må sedan gälla hvad det kan.

Något förbud emot tryckta eller graverade skuldebrefs och löftesskrifters utgifvande finnes icke i lag stadgadt. För vinnande af motionärens syftsmål erfordras således icke något positivt stadgande, såsom han föreslagit, utan endast ett upphäfvande af föreskriften i 1798 års förordning, då det blir en hvar försträckningsgifvares ensak att tillse, det fordringsbeviset så upprättas, att detsamma må kunna motsvara sitt ändamål.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får Utskottet, i anledning af ifrågavarande motion, vördsamt hemställa,

1:o) att Riksdagen må för sin del besluta upphäfvande af föreskrifterna i 1 § af Kongl. Förordningen den 28 Juni 1798 angående sättet huru skuldebref och löftesskrifter skola upprättas, för att såsom gällande antagas.

I sammanhang härmed och då, enligt Kongl. Kungörelsen den 20 Maj 1855, "handskrifven invisning bör, för att såsom gällande anses, i enlighet med hvad om skuldebref förordnad är, antingen egenhändigt skrivas och undertecknas af utgifvaren, eller af endera, då flera skriva den under, eller ock bestyrkas af två vittnen, hvilka på en gång varit tillstädes och af hvilka det ena vittnet skall hafva invisningen skrifvit," torde Riksdagen, på de i föregående punkt framställda grunder, finna skäligt,

2:o) att för sin del jemväl upphäfva hvad sålunda i omförmälda Kongl. Kungörelse finnes stadgadt.

Stockholm den 2 Maj 1870.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.

Reservationer:

af Herr Grefve *Mörner* och Herr *Bergström*.

Herrar *von Möller* och *Kolmodin* hafva begärt få antecknad, att de ej öfver varit ärendets behandling hos Utskottet.